

TAOTLUS ISIKUANDMETE TÖÖTLEMISEKS TEADUSUURINGUS

Juhindudes isikuandmete kaitse seaduse (IKS) paragrahvis 6 sätestatust palun kooskõlastada Statistikaameti poolt juurdepääsu lubamine Haridus- ja Teadusministeeriumile Maksu- ja Tolliameti, rahvastikuregistri, kaitseväekohustuslaste registri, Sotsiaalkindlustusameti infosüsteemi ja Töötukassa andmekogu andmetele uurimistööks, mille eesmärgiks on Eesti haridussüsteemis osalevate õppijate, katkestanute ja lõpetajate hõive ja tulu uurimine ning hariduse sotsiaalmajandusliku mõju hindamine.

Uuringu pealkiri	Edukus tööturul
Kas on poliitika kujundamise uuring (IKS § 6 lg 5)?	Jah
Uuring hõlmab eriliigilisi isikuandmeid ja puudub valdkondlik eetikakomitee (IKS § 6 lg 4)	Jah. Eriliigilised isikuandmed, mida uuringus töödeldakse on kirjeldatud taotluse lisas 1 "Andmekoosseis": <ul style="list-style-type: none">• haridusliku erivajaduse tunnuse märged õppijatel, katkestanutel, lõpetanutel;• puude olemasolu ja raskusaste Sotsiaalkindlustusameti infosüsteemi SKAISi andmekoosseisus;• märged osalise või puuduva töövõime olemasolu kohta Töötukassa infosüsteemist TETRISe andmekoosseisus Eriliigilisi isikuandmeid (eelkõige terviseandmeid) võivad sisaldada ka järgmised andmed: <ul style="list-style-type: none">• kutse- ja kõrghariduse õpingute katkestamise põhjus;• kõrghariduse õppijate/katkestanute/lõpetanute rahastamise allikas. Ülalviidatud eriliiki isikuandmed ei ole uuringu põhilandmed. Eriliigiliste andmete osakaal on andmestikus väike ning need andmed on

	<p>suurema üldistusastmega. Mõned näited klassifikaatoritest - haridusliku erivajaduse tunnus: jah/ei, puude raskusaste: keskmine, raske, sügav.</p> <p>Viidatud tunnuste kaasamine on oluline põhjusel, et uuringu üheks eesmärgiks on erinevate sihtgruppide tööturul rakendumise uurimine haridussüsteemi vaatest - mil määral on õpe erinevatele sihtgruppidele kättesaadav ning kuidas aitab see parandada nende rakendumisvõimalusi?</p>
Kas isikuandmete töötleja on määranud andmekaitse spetsialisti (sh tema nimi ja kontaktandmed)?	<p>Mirjam Reinthal Õigusnõunik-andmekaitse spetsialist Tel: 735 2405 E-post: mirjam.reinthal@hm.ee</p>
Kas on olemas eetikakomitee otsus?	Ei.
Kas osa uuringust toimub andmesubjekti nõusoleku alusel?	Ei.

1. Vastutava töötleja üldandmed	
<p>1.1. Vastutava töötleja nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>Aadress analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post, telefon</i></p>	<p>Haridus- ja Teadusministeerium 70000740 Munga 18, 50088 Tartu</p> <p>Uuringu kontaktisik: Kersti Roosimäe, analüüsivaldkonna juhtivanalüütik, e-post: kersti.roosimae@hm.ee, tel: +372 735 3922</p>
1.2. Isikuandmete töötlemiskoha aadress	Statistikaameti kaugtöökoht teadlaste keskkonnas.
2. Volitatud töötleja üldandmed	
<p>2.1.1. Volitatud töötleja nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>Aadress analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post ja telefoninumber</i></p>	<p>Statistikaamet 70000332 Tatari tn 51, 10134, Tallinn andmekaitse@stat.ee</p>
2.1.2 Isikuandmete töötlemiskoha aadress (kui erineb registriandmetest) <i>maja, tänav, asula/linn, maakond, postii indeks</i>	Statistikaameti kaugtöökoht teadlaste keskkonnas.

<p>3. Mis on teadusuuringu läbiviimise õiguslik alus?</p> <p>1). Haridus- ja Teadusministeeriumi põhimääruse § 5 järgi lõike 6 järgi on ministeeriumi ülesanne korraldada poliitika ja õigusaktide mõju hindamine ja selleks vajalike uuringute ning statistika koostamine ning sama määruse lõike 2 järgi koordineerida riigi haridus-, teadus-, valitsemisala innovatsiooni-, arhiivi-, noorte- ja keelepoliitika valdkondade kujundamiseks</p>
--

vajaliku teabe kogumist ja analüüsimist.

2). Haridus- ja teadusministri 27.08.2019 määruse nr 42 „Tulemusrahastamisel arvesse võetavate tulemusnäitajate täpsustused, nende osakaalud ja tulemusrahastamise arvestamise alused ning doktoriõppe tulemustasu määr ja arvutamise kord“ § 4 lõike 3 ja Haridus- ja teadusministri 16.08.2019 määruse nr 39 „Kutseõppeasutuse tegevustoetuse põhimõtted ning nende rakendamise tingimused ja kord“ § 5 lõike 4 punkti 2 kohaselt on tulemusrahastamise üheks mõõdikuks lõpetanute edasiõppimise või töötamisega hõivatute osakaal.

3). Kõrgharidusseaduse § 43 lõike 4 järgi juhindutakse ülikooliga sõlmitava halduslepingu ja rahastuskokkuleppe puhul prognoositavat kõrgharidusega spetsialistide vajadust tööturul.

4). Kutseõppeasutuse seaduse § 3 lõike 1 ja kõrgharidusstandardi § 3 lõigete 3 ja 9 järgi on õppeasutustel ülesanne toetada edasiõppimise ning tööhõive tagamiseks vajalike pädevuste omandamist, et võimaldada õppijal edukalt toime tulla muutuvas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundada motivatsiooni elukestvas õppes osalemiseks. Õppetöö korraldamisel tuleb arvestada tööturu, ühiskonna ja sihtrühma vajadusi.

5). Haridus- ja Teadusministeeriumi haridusvaldkonna arengukava 2021-2035 üldeesmärgiks on jälgida, et Eesti inimestel on olemas teadmised, oskused ja hoiakud, mis võimaldavad teostada end isiklikus elus, töös ja ühiskonnas ning et need toetavad Eesti elu edendamist ja üleilmset säästvat arengut.

4. Mis on isikuandmete töötlemise eesmärk?

Tööturuedukuse uuring on mitmetasandiline analüüsiraamistik, mis hõlmab nii regulaarset seiret kui ka temaatilisi uuringuid. Uuringu keskmes on üldkesk-, kutse- ja kõrghariduse õppijate, katkestanute ja lõpetanute käekäik tööturul õpingute ajal ning pärast haridussüsteemist lahkumist.

1. Regulaarne seireanalüüs

Regulaarne tööturuedukuse seire viiakse läbi kord aastas ning selle eesmärk on anda süstemaatiline ja ajas võrreldav ülevaade haridussüsteemist lahkunute üleminekust tööturule. Seire põhineb registriandmetel ning käsitleb järgmisi teemasid:

- kui edukalt toimub üleminek tööturule pärast õpingute lõpetamist või katkestamist;
- kui suur osa õppijatest, katkestanutest ja lõpetanutest leiab rakendust Eesti tööturul;
- millistel ametikohtadel ja millistes valdkondades nad töötavad;
- milline on nende palgatase;
- kui sageli ja millal jätkatakse õpinguid töötamise kõrvalt;
- kui suur on nende osakaal, kes viibivad ajutiselt või pikemalt väljaspool nii haridus- kui ka tööturgu;
- millised on mittehõivatuse põhjused ja muustrid;
- millised on haridustee ja taustategurite seosed hõive ja palgaga.

Regulaarse seireanalüüsi tulemused moodustavad **tööturuedukuse uuringu põhiosa**, võimaldades jälgida trende ja muutusi ajas, võrrelda erinevaid õppetasemeid ja sihtrühmi ning tuvastada varakult probleeme. Seireandmed on aluseks hõive ja palga tulemuslikkuse mõõdikute, indikaatorite ning tulemusrahastuse näitajate arvutamisel, et hinnata hariduse asjakohasust ja tulemuslikkust tööturu vaates.

Üldistatud seiretulemused avalikustatakse Haridussilmas, toetades õppijate teadlikke erialavalikuid ning pakkudes karjäärinõustajatele ajakohast infot. Õppeasutustele võimaldab regulaarne seire saada ülevaate oma õppijate, lõpetanute ja katkestanute edasijõudmisest tööturul ning kasutada neid andmeid praktilise sisendina õppekavade arendamisel, koostöö tugevdamisel tööandjate ja tugiteenuste kavandamisel.

2. Teemaatilised analüüsid (mitteregulaarsed)

Regulaarset seiret täiendavad teemaatilised tööturuedukuse analüüsid, mis keskenduvad kitsamatele sihtrühmadele, konkreetsetele ajaperioodidele või spetsiifilistele uurimisküsimustele. Nende uuringute eesmärk on vastata süvitsi küsimustele, mida regulaarne seire üldistatud kujul ei kata, ning toetada tõenduspõhist hariduspoliitika kujundamist.

Teemaatilised analüüsid kasutavad sama seireandmestikku, kuid võimaldavad:

- testida konkreetseid hüpoteese;
- analüüsida üksikute sihtrühmade (nt õpingute ajal töötavad üliõpilased, katkestajad, hariduslike erivajadustega õppijad, rahvusvahelise mobiilsuskogemusega üliõpilased) käekäiku;
- vaadelda lühemaid või spetsiifilisi ajaperioode;
- selgitada mittehõivatuse põhjuseid ja mustreid detailsemalt;
- hinnata detailsemalt haridustee ja taustategurite seoseid hõive ja palgaga.

Uurimiseesmärgist lähtuvalt keskenduvad teemaatilised analüüsid järgmistele küsimustele:

- lõpetanute ja katkestanute edasine haridus- ja tööturukäik;
- töötamine õpingute ajal ja selle seos õpitava erialaga;
- rahvusvahelise mobiilsuse mõju edasisele õpiteele ja tööturule siirdumisele;
- mitteõppivate ja mittetöötavate noorte profiilid;
- haridustee valikute ning muude taustategurite mõju hilisemale hõivele ja palgale;
- vanemate haridustaseme mõju edasisele õpiteele ja tööturule siirdumisele;
- Eesti näitajad rahvusvahelises võrdluses.

Analüüsiks vajalik seireandmestik koostatakse erinevate riiklike registrite andmete liitmisel. Uuring ei hõlma andmete kasutamist üksikisikute hindamiseks ega individuaalsete otsuste tegemiseks ning tulemusi käsitletakse üksnes üldistatud kujul.

Detailsem registriandmete kirjeldus koos põhjendustega, miks vastavate andmetunnuste kaasamine on vajalik, on esitatud lisas 1.

5. Selgitage, miks on isikut tuvastamist võimaldavate andmete töötlemine vältimatult vajalik uuringu eesmärgi saavutamiseks.

Edukus tööturul uuringu eesmärk on anda põhjalik ülevaade haridussüsteemis osalenud ja sealt lahkunud isikute edasisest tegevusest, et pakkuda vajalikku sisendit erinevate sihtgruppide kohta hariduspoliitika kujundamiseks ning anda õppeasutustele detailsem ülevaade nende lõpetajate edasisest tegevusest.

Isiku tuvastamist võimaldavate andmete (isikukood, ees- ja perekonnanimi, sünniaeg) kaasamine EHISE andmestikku on vajalik põhjusel, et Statistikaametil oleks võimalik siduda EHISE andmed (õppijad/katkestanud/lõpetanud) isikupõhiselt teiste registrite (Maksu- ja Tolliameti registri, rahvastikuregistri, rahvastiku statistilise registri, kaitseväekohustuslaste registri, Sotsiaalkindlustusameti infosüsteemi ja Töötukassa) andmetega. Viidatud andmekomplekt (nimi, sünniaeg, isikukood) tervikuna on vajalik kaasata põhjusel, et EHISE andmetes on ka välisüliõpilasi, kellel ei ole Eesti isikukoodi.

Isikupõhine tuvastamine on vajalik ainult Statistikaametile andmetike ühendamiseks. Seejärel

luuakse pseudonüümitud kood ning kogu edasise analüüsi viivad Haridus- ja Teadusministeeriumi volitusega töötajad läbi ainult pseudonüümitud andmestikega.

Isiku tuvastamise võimalus on äärmiselt piiratud ning õigus selleks on vaid Statistikaameti konfidentsiaalsuskohustusega töötajatel. Haridus- ja Teadusministeeriumi konfidentsiaalsuskohustusega töötajatel on isiku tuvastamise võimalus ainult haridusandmete piires ning ainult kuni andmed on Statistikaametisse edastatud.

Ilma isikupõhiste andmete sidumiseta oleks võimalik esitada lõpetajate, hõive ja palga statistikat üksnes agregeeritud kujul. Sellisel juhul puuduks aga võimalus analüüsida keerukamaid ja sisuliselt olulisi seoseid, mis on vajalikud tõendus põhise hariduspoliitika kujundamiseks. Näiteks ei oleks võimalik arvestada isiku kogu vaatlusperioodi jooksul omandatud kõrgeimat haridustaset ning siduda seda hõive ja palgaga. Samuti poleks võimalik tuvastada konkreetsemaid probleemkohti sihtgruppide või valdkondade lõikes.

6. Selgitage ülekaaluka huvi olemasolu.

Haridussüsteemi ülesannetest üks peamisi on anda inimestele ettevalmistus edasiseks tööeluks.

Selle ülesande täitmise jälgimiseks vajab nii Haridus- ja Teadusministeerium hariduspoliitika planeerimisel, korraldamisel ja arendamisel kui ka õppeasutused oma töö planeerimisel sisendit Eesti haridussüsteemis osalenud/osalevate isikute edasiõppimise ning tööturule suundumise kohta.

Uuringu eesmärk on kõrghariduspoliitika kujundamine, mille läbiviimise alused on järgmised:

- Haridus- ja Teadusministeeriumi põhimääruse § 5 järgi lõige 6 järgi on ministeeriumi ülesanne korraldada hariduspoliitika ja õigusaktide mõju hindamist ja selleks vajalike uuringute ning statistika koostamist. Näiteks võimaldab andmete analüüs välja selgitada, kui paljud õpilased töötavad õpingute kõrvalt, millisel tasemel ja millistes valdkondades. Selline teave on oluline edasisteks tegevusteks õpilaste toetussüsteemi arendamisel. Puude olemasolu ning teave isiku puuduva või osalise töövõime kohta võimaldab anda olulist sisendit kutse/kõrgharidusõppe kättesaadavuse seisukohalt ning haridussüsteemist lahkunute edasine käekäik näitab kuivõrd kutse/kõrgharidusõpe panustab nende rakendumise võimaluste parandamisse.
- Haridus- ja Teadusministeeriumi haridusvaldkonna arengukava 2021-2035 üldeesmärgiks on jälgida, et Eesti inimestel on olemas teadmised, oskused ja hoiakud, mis võimaldavad teostada end isiklikus elus, töös ja ühiskonnas ning et need toetavad Eesti elu edendamist ja üleilmset säästvat arengut. Üheks selle eesmärgi jälgimise mõõdikuks on hõivatute osakaal eri- ja kutsealase haridusega 20–34a inimeste hulgas (%) 1 ja 5 aastat pärast lõpetamist.
- Kõrghariduse tulemusrahastamise arvestamise korra § 4. (3) ja kutseõppe tegevustoetuse rakendamise korra § 5 (4) p.2 järgi arvestab riik kutse- ja kõrgkoolide tulemus-rahastamisel ühiskonna arengu toetamise näitajana edasi õppivate või tööhõives osalevate lõpetanute osakaalu, mille jaoks on vajalik arvutada vastavad näitajad õppeasutuste ja tasemete lõikes.
- Kõrgharidusseaduse § 43. (4) järgi võetakse ülikooliga sõlmitava halduslepingu ja rahastuskokkuleppe puhul uue koolitustellimuse planeerimisel arvesse prognoositavat kõrgharidusega spetsialistide vajadust tööturul. Sama seaduse § 37 (1) osana viiakse kõrghariduse kvaliteedi hindamiseks kõrgkoolis iga seitsme aasta järel läbi institutsionaalset akrediteerimist, mille ühe osana hinnatakse, et oleks tagatud lõpetajate teadmiste ja oskuste vastavus pidevalt muutuvatele tööturu vajadustele ja ühiskonna ootustele ning selle praktiliseks väljundiks ongi õppeasutustele info selle kohta, kui paljud lõpetanud rakenduvad tööturul.
- Ka riigi suunatud täiendavad vahendid programmi “Inseneriakadeemia ja IT Akadeemia

kõrghariduses” ning projekti “IT Akadeemia ja inseneriakadeemia arendamine kutse-, üld- ja huvihariduses, projekt nr 2021-2027.4.04.24-000” puhul on vajalik jälgida, et lõpetajate arv vastaks tööturu vajadustele ning et lõpetajad ka jõuaksid nendesse valdkondadesse tööle. Selle tarbeks on vajalik analüüsida, kui paljud lõpetanutest on rakendunud viidatud valdkondadega seotud ametikohtadel ja tegevusaladel.

- Kutseõppeasutuse seadus § 3. (1) ja kõrgharidusstandardi § 3. (3) ja (9) järgi on õppeasutustel ülesanne toetada edasiõppimise ning tööhõive tagamiseks vajalike pädevuste omandamist, et võimaldada õppijal edukalt toime tulla muutuvas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundada motivatsiooni elukestvas õppes osalemiseks. Nii õppekavade väljatöötamisel, arendamisel kui õppetöö korraldamisel peab olema arvestatud tööturu, ühiskonna ja sihtrühma vajadusi. Selle tarbeks on õppeasutustele vaja ka kvantitatiivset statistikat, kui paljud nende lõpetanutest rakenduvad (erialasel) tööl ja millist palka nad teenivad.
- Hõivatud isikute osakaalu ja keskmise palga andmete avalikustamine õppeasutuste, õppetasete, õppevaldkondade ja õppesuundade lõikes Haridussilmas (<https://haridussilm.ee>) annab erineval tasemel õppijatele võimaluse saada rohkem taustinfot ning teha selle põhjal teadlikumaid erialavalikuid. Vastavalt lehel on võimalik saada sisendit tööturu hõive ja haridustaseme seoste kohta ka näiteks Töötukassa töötjatel ja karjäärinõustajatel.

7. Selgitage, kuidas tagate, et isikuandmete töötlemine ei kahjusta ülemääraselt andmesubjekti õigusi ega muuda tema kohustuste mahtu.

Isikukoodidega andmetele on ligipääs vaid väga üksikutel inimestel Statistikaametis, kes seovad EHISe andmed teiste registriandmetega. Edasise analüüsi jaoks kasutatavas andmestikes on isikukoodid eemaldatud ning pseudonümiseeritud andmeid analüüsib HTMi volitatud töötaja Statistikaameti teadlaste keskkonnas.

Uuringu tarbeks ei koguta uusi andmeid, vaid selle asemel kasutatakse olemasolevaid registriandmeid. Seetõttu on tegu andmete taaskasutamisega, mis ei lisa andmesubjektidele täiendavaid kohustusi.

HTMi volitatud andmete kasutajal ei ole võimalik andmestikku või andmete töödeldud tulemust Statistikaameti teadlaste keskkonnast alla laadida, vaid töö tulemus tuleb lisada vastavas keskkonnas selleks ettenähtud kausta ning tulemuse edastavad kasutaja e-postile lõpuks Statistikaameti töötaja. Enne tulemi kättesaadavaks tegemist kontrollivad Statistikaameti teenistujad tulemi sisu vastavust aimatavuse reeglitele. Konfidentsiaalsete andmete kasutamise lepingu kohaselt tagab kasutaja tulemi avaldamise kujul, mis välistab statistilise üksuse tuvastamise võimaluse.

Uuring ei hõlma andmete kasutamist üksikisikute hindamiseks ega individuaalsete otsuste tegemiseks.

8. Kuidas toimub andmete edastamine isikuandmete allikalt teadusuuringu läbiviijani?

Andmete liikumise protsess toimub järgnevate sammudena:

- HTM esitab taotluse konfidentsiaalsete andmete kasutamiseks teaduslikult eesmärgil Statistikaametile koos Andmekaitse Inspektsiooni (AKI) loaga.
- Statistikaameti konfidentsiaalsusnõukogu positiivse otsuse korral edastab HTM AKI

kinnitatud koosseisus andmed EHISest Statistikaametile Andmevärava vahendusel.

- Statistikaamet pseudonümiseerib EHISst edastatud isiku andmed.
- Statistikaamet teeb pseudonümiseeritud andmed HTMile kättesaadavaks kujul, mis võimaldab läbi pseudonümiseeritud identifikaatorite erinevate analüüsi hõlmatavate andmestike andmeid omavahel ühendada.
- Lisaks EHISest edastatud andmetele teeb Statistikaamet HTMile pseudonümiseeritud kujul kättesaadavaks andmed AKI kinnitatud andmekoosseisu alusel käesoleva taotluse lisas 1 nimetatud andmekogudest ja andmestikest.
- HTMile ei tehta kättesaadavaks isikukoodide andmestikke ega anta võtit isikukoodide taastamiseks.
- Statistikaamet lisab pseudonümiseeritud andmestikud HTMile analüüsiks kasutatavasse kausta Statistikaameti teadlaste keskkonnas. Seda kausta saab kasutada vaid HTMi kindlaks määratud kasutajad.
- HTM ühendab pseudonümiseeritud identifikaatorite abil erinevate pseudonümiseeritud andmestike andmed ja analüüsib neid Statistikaameti teadlaste keskkonnas.
- Analüüsi tulemid (tabelid, joonised jms) läbivad enne HTMile väljastamist konfidentsiaalsuse kontrolli, mille viib läbi Statistikaameti töötaja.

Andmed paiknevad ja nende töötlus toimub Statistikaameti serverites, mis asuvad Eestis.

9. Loetlege isikute kategooriad, kelle andmeid töödeldakse ning valimi suurus.

Isikute kategooriad

Uuringu primaarne sihtgrupp on isikud, kes on ajavahemikul **2005–2030**:

- õppinud Eesti üldkesk-, kutse- või kõrghariduses,
- lõpetanud vastava õppetaseme või
- katkestanud õpingud.

Konkreetne **vaatlusgrupp** määratakse iga uuringuploki metoodikas eraldi ning võib hõlmata nt kindlal aastal lõpetanuid või isikuid kindla staatusega (nt 1, 2, 5 või 10 aastat pärast lõpetamist).

Teatud temaatilistes analüüsides töödeldakse ka **primaarse sihtgrupi vanemate andmeid**, kuid üksnes nende isikute vanemate kohta, kes kuuluvad vastava uuringuploki valimisse.

Ühe aasta lõikes on valimi suurusjärk ligikaudu 298 600¹ isikut.

Töödeldavad andmekategooriad ja ajaperiood

- **Haridusandmed (EHIS):** õppimine, katkestamine, lõpetamine, õppetasemed ja valdkonnad; **periood: 2005–2030.**
Neid, nn ajaloolisi andmeid kasutatakse piiratud eesmärgil (kõrgeima haridustaseme tuvastamine, analüüsiperioodi määramine).
- **Tööhõive, palk ja ametikoht** (Maksu- ja Tolliamet, Töötukassa): **periood: 2016–2030.**
- **Rahvastiku- ja taustaandmed** (Rahvastikuregister, Rahvastiku statistiline register, Sotsiaalkindlustusamet, Kaitseväekohustuslaste register): **periood: 2016–2030.**
- **Vanemate andmed** (haridustase EHISes, sotsiaalmajanduslik taust): **periood: 2016–2030**, kuid isik, kelle hariduse, tööelu ja vanemate andmete seost analüüsitakse, võib valimis olla haridusandmete analüüsimise pikemalt tagasiulatuva perioodi raames (alates 2005); kasutatakse vaid temaatilistes analüüsides.

Teiste (mitte EHISe) registreeritud andmeid töödeldakse ainult nende isikute kohta, kes kuuluvad vastava uuringuploki valimisse, ning üksnes uurimisküsimuste lahendamiseks vajalikus ulatuses.

¹ Erinevate isikute arv on väiksem, sest üks ja sama isik võib ühe õppeaasta jooksul kajastuda nii õppija kui ka katkestanu või lõpetanuna.

Uuringu ajaraam ja säilitamine

Isikuandmete töötlemiseks taotletakse AKI nõusolekut uuringute tegemiseks kuni **31.12.2031**. Statistikaamet säilitab uuringu jaoks ettevalmistatud andmestikke vastavalt lepingule kuni **31.12.2031**, et tagada uuringute jätkusuutlikkus ja vältida andmete hävimist (juhul, kui peale 31.12.2030 jätkub vajadus samasugust uuringut teha).

Analüüsi eesmärkide saavutamiseks on vajalik, et Statistikaamet säilitab ka varasema (kuni kuupäevani 31.12.2025. a kehtinud) andmete kasutamise lepingu järgi HTMi jaoks ettevalmistatud andmestikud ning HTMi koostatud seireandmestikud kuni 31.12.2031.

9.1. Tooge välja periood, mille kohta isikuandmete päring tehakse.

Haridusvaldkonna arengukavas 2021-2035, kutseõppeasutuse seaduses, kõrgharidusseaduses ja teistes dokumentides, millele viidatakse taotluse punktis 3 ja mis loovad uuringu läbiviimise õigusliku aluse, on kirjeldatud haridussüsteemist lahkunute edasijõudmise jälgimist ühe haridussüsteemi tervikliku toimimise protsessi osana. Seega on analüüsivajaduse lõppemist keeruline ette näha.

Arvestades siiski, et aja jooksul võib ette tulla muudatusi, mille tõttu haridussüsteemist lahkunute edasiõppimise ja tööturul rakendumise analüüsi enam taotluses kirjeldatud viisil läbi ei viida, taotleme Andmekaitse Inspeksiooni nõusolekut **andmete töötlemiseksuuringute tegemiseks** kuni 31.12.2031¹⁰.

Analüüs pikema ajaperioodi lõikes võimaldab saada põhjalikuma ülevaate erinevate sihtgruppide käitumisest ja nende õpiradade kujunemisest. Lisaks võimaldab analüüs hinnata, millistes valdkondades avaldab pikem töökogemus täiendava palga kujunemisele suurimat mõju.

Täpsemalt on erinevate andmekategooriate kohta päringute tegemise periood toodud välja punktis **9.1**.

9.2. Loetlege töödeldavate isikuandmete koosseis.

Alljärgnevalt on esitatud ülevaade kasutatavatest registritest ning neis sisalduvate andmete kaasamise vajadusest. Andmete detailne koosseis koos põhjendustega on toodud lisa 1.

- EHISest saadud lõpetanute/katkestanute/õppijate andmestik vastavate tunnuste lõikes on vajalik analüüsitava sihtgrupi määratlemiseks ning nende edasiõppimise/õpingute lõpetamise staatuse tuvastamiseks vastavate osagruppide lõikes.
- EHISest saadud kõrghariduse lõpetanute mobiilsuse andmed võimaldavad uurida õpirändes osalenute eeliseid tööturule sisenemiseks. Positiivne tulemus võimaldaks anda andmetega tõendatud kinnituse, mille alusel motiveerida üliõpilasi osalema mobiilsuses ning samal ajal panustada sisendiga poliitikakujundamisse, töötades välja meetmeid ja taotledes rahastust.
- Rahvastikuregistrist saadud isiku elukoha riigi andmed on vajalikud, et saada teavet selle kohta, kui paljud siirduvad pärast õpingute lõppu välismaale – st isikud, kelle kohta muidu puuduks info, miks nad ei ole kuskil arvel.
- Rahvastikuregistrist saadud isiku emakeele tunnuse olemasolu võimaldab võrrelda eesti keelt emakeelena rääkivate ja muu emakeelega sihtgruppide edasijõudmist, sealhulgas seda, millisel ametikohal ja valdkonnas nad töötavad ning milline on nende palk.

- Rahvastiku statistilise registrist (RSR) lisatud vanemate hariduse andmed võimaldavad uurida, kuidas vanemate haridustase mõjutab isiku saavutatud kõrgeimat haridustaset ning annavad seeläbi ülevaate hariduslikust ebavõrdsusest ühiskonnas.
- Rahvastiku statistilise registrist (RSR) saadud hõiveseisund ja tegevusala on vajalik isiku hõive staatuse ja tegevusala määramiseks, et analüüsida haridussüsteemis osalenud/lahkunute erialast rakendumist.
- Maksu- ja tolliameti TSD registrist lisatud töötamise tulu, INF1 vormist dividenditulu ja e-vormist FIE-na saadud tulu kokku võimaldab analüüsida haridussüsteemis osalenute ja lahkunute tulu teenimist erinevates sektorites ning sidudes andmed teiste registritega uurida nt. haridustaseme mõju palgale, palgalõhet meeste ja naiste vahel ning seda kuidas lisanduv haridustase või lõpetamisest möödunud aeg avaldab mõju teenitud tulu.
- Töötamise registrist lisatud kirjed võimaldavad täiendada olemasolevaid RSR registri hõive ja tegevusala andmeid. Arvestades, et RSR registris kasutatav meetodika paigutab isiku ainult ühte kindlasse hõive staatusesse ja tegevusalasse, kuigi tal võib aasta jooksul olla mitu töölepingut ja ta võib töötada muude tegevuste kõrvalt, on vajalik täiendada erinevatele küsimustele vastamiseks hõive ja tegevusala andmeid ka töötamise registri andmetega.
- Töötukassa EMPIS registrist lisatud andmed võimaldavad analüüsida, mis sihtgruppides kulub töö leidmiseks rohkem aega. Samuti võimaldab analüüs leida vastused küsimustele millised haridustasemed või erialad on suurema töötuse riskiga ning kas töötuks oleku järel siirdutakse edasi õppima või minnakse hoopis mitte-erialasele tööle?
- Töötukassa TETRIS registrist lisatud kirjed osalise/puuduva töövõime osas annab taustinfot sihtgrupi kohta, kes muidu oleks statistikas teadmata väärtusega tööturul eemal. Lisades juurde Sotsiaalkindlustusameti SKAIS andmed puude kohta annab see kokkuvõtvalt hariduspoliitikasse sisendi puudega isikute kutse/kõrgharidusõppe kättesaadavuse kohta ning nende lahkumine haridussüsteemist näitab kuivõrd kutse/kõrgharidusõpe panustab nende rakendumise võimaluste parandamisse.
- Sotsiaalkindlustusameti SKAIS andmed isikute osas, kes on saanud viimasel kalendriaastal vähemalt ühe päeva vanemahüvitist/lapsehooldustasu ning kaitseväge-kohuslaste registrist lisatud andmed ajateenistuses oleku kohta annavad infot täiendavate staatuste kohta, mis põhjustel on isik tööturul ja õpingutest eemal.

9.3. Loetlege isikuandmete allikad.

- Eesti Hariduse Infosüsteem (EHIS)
- Rahvastikuregister
- Rahvastiku statistiline register (RSR)
- Maksu- ja tolliameti TSD register
- Maksu- ja tolliameti INF1 vorm
- Maksu- ja tolliameti e-vorm
- Maksu- ja tolliameti töötamise register
- Töötukassa EMPIS register
- Töötukassa TETRIS register
- Sotsiaalkindlustusameti infosüsteem SKAIS
- Kaitsevägekohuslaste register

9.4. Kas andmeandjatega (andmekogu vastutava töötlejaga) on konsulteeritud ning nad on valmis väljastama uuringu eesmärgi saavutamiseks vajalikud andmed?

Haridus- ja Teadusministeeriumi (EHISe vastutav töötleja) on valmis väljastama uuringu eesmärgil vajalikke andmeid ning Statistikaamet juhul, kui HTM on täitnud eelnevalt punktis 8 mainitud tingimused.

Riikliku statistika jaoks kogutud teiste registrite andmeid saab Statistikaamet HTM uuringu läbiviimiseks anda tulenevalt RStS § 38, mis annab Statistikaametile aluse edastada (st. luua tingimused andmete töötlemiseks Statistikaameti turvalises andmetöötluskeskkonnas) andmeid kolmandale osapoolle ehk kasutada uuringute tegemiseks.

10. Kas kogutud andmed pseudonümiseeritakse või anonümiseeritakse? Mis etapis seda tehakse? Kes viib läbi pseudonümiseerimise või anonümiseerimise (vastutav töötleja, volitatud töötleja, andmeandja vms)?

Andmed pseudonümiseerib Statistikaamet pärast andmete saamist. Uuringut teostavale andmete kasutajale on andmed kättesaadavad teadlaste keskkonnas ainult pseudonüümitud kujul.

- Statistikaamet pseudonümiseerib EHISst edastatud isiku andmed.
- Statistikaamet teeb pseudonümiseeritud andmed HTMile kättesaadavaks kujul, mis võimaldab läbi pseudonümiseeritud identifikaatorite erinevate analüüsi hõlmatavate andmestike andmeid omavahel ühendada.
- Lisaks EHISest edastatud andmetele teeb Statistikaamet HTMile pseudonümiseeritud kujul kättesaadavaks andmed taotluse lisas 1 nimetatud andmekogudest ja andmestikest.
- HTMile ei tehta kättesaadavaks isikukoodide andmestikke ega anta võtit isikukoodide taastamiseks.

HTMi edastatud EHISe andmeid ei pseudonümiseerita enne Statistikaametisse Andmevarasse edastamist, sest vastasel korral ei oleks võimalik isiku andmeid siduda teiste registri andmetega.

10.1. Loetlege pseudonümiseeritud andmete koosseis.

Lisas 1 olevas tabelis on eristatud EHISest edastatud andmed, mis Statistikaameti pseudonümiseeritud andmestikus puuduvad. Teiste registrite puhul on Statistikaameti teinud teadlaste keskkonnas HTMi andmete töötlejatejatele kättesaadavaks ainult pseudonümiseeritud andmestiku.

10.2. Kirjeldage pseudonümiseerimise protsessi ja vahendeid.

Kui kasutatakse koodivõtit, siis tuua välja, kes koodivõtit säilitab ja kui kaua säilitab.

Andmed pseudonümiseeritakse Statistikaametisse saabumisel kasutades üldist pseudonüümimise võtit. Pseudonümiseerimisega tegeleb Statistikaametis eraldi tiim ning käesolevat uuringut teostavatel analüütikutel isikukoodidega ja/või nimedega andmetele ligipääsu ei ole. Pseudonümiseerimise võtit hoitakse tähtajatult.

10.3. Tooge välja pseudonümiseeritud andmete säilitamise aeg ja põhjendus.

Kui andmeid ei pseudonümiseerita, siis tuua välja andmete kustutamise tähtaeg.

Pseudonümiseeritud andmete säilitamise täpne tähtaeg lepitakse kokku Statistikaametiga sõlmitavas andmete kasutamise lepingus, mille ~~legas sõlmitakse maksimaaltähtajaga 5 aastaks (31.12.2030)~~ ning tagatakse lepingu alusel ettevalmistatud andmete säilitamine maksimaalselt kuni 31.12.2031.10-aastaks.

11. Kas andmesubjekti teavitatakse isikuandmete töötlemisest?	Jah
11.2. Kui vastasite jah, siis kirjeldage, kuidas teavitatakse.	Andmesubjekte ei teavitata individuaalselt, kuna andmete töötlejal puuduvad nende kontaktandmed. Andmesubjekte teavitatakse isikuandmete töötlemisest HTMi veebilehel https://hm.ee/ministeerium-uudised-ja-kontakt/kontakt/isikuandmete-tootlemine#isikuandmete-tootlem--2
11.3. Kust on leitavad andmekaitsetingimused?	Statistikaameti andmekaitse tingimused on kirjas Andmekaitse Statistikaamet Haridus- ja Teadusministeeriumi isikuandmete töötlemise tingimused on kirjas Isikuandmete töötlemine Haridus- ja Teadusministeerium

Kinnitan, et taotluses esitatud andmed vastavad tegelikkusele.

Triin Laasi-Õige
kantsler